

ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI WIEJSKIEJ NA OBSZARZE LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA

„Vistula – Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję”

ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI WIEJSKIEJ NA OBSZARZE LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA
„Vistula – Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję”

Publikacja bezpłatna,
sfinansowana z publicznych środków krajowych i wspólnotowych

Wydawca:
**Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania
„Vistula – Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję”
86-212 Stolno**

Publikacja wydana w ramach projektu realizowanego w zakresie
działania „Pilotażowy Program Leader+” – Schemat II

WSTĘP

Nakład:
2000 egzemplarzy

Stolno, kwiecień 2007

Redakcja tekstu:
Anna Bochen

Autorzy zdjęć:
**Janusz Frąckiewicz, Sławomir Piernicki, Zdzisława Kolasińska,
Przemysław Ślusarz, Dariusz Kończal, Marek Szpręglewski, Zuzanna Wypij,
Bartłomiej Madej, Alicja Narolska, Michał Ziemecki,
Magdalena Typiak, Hubert Sierociński**

WYKONAWCA:
**Wydawnictwo OPTIMA
85-039 Bydgoszcz, ul. Hetmańska 38
tel./fax 052 349 54 99
e-mail: wydawnictwo.optima@neostrada.pl**

OPRACOWANIE GRAFICZNE:
Joanna Rożek

DRUK:
Zakład Poligraficzny DRUKART

ISBN 978-83-60696

Niniejsza publikacja skierowana jest do mieszkańców gmin: Chełmno, Grudziądz, Lisewo i Stolno wchodzących w skład obszaru Lokalnej Grupy Działania „Vistula – Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję”. Jej celem jest pokazanie możliwości rozwoju gospodarczego tego terenu poprzez wykorzystanie jego potencjału i zasobów i stworzenie na ich bazie nowych, alternatywnych źródeł dochodów oraz spowodowanie rozwoju przedsiębiorczości wiejskiej.

Zwiększenie dochodów mieszkańców naszych wsi jest jednym z głównych kierunków przyjętych przez Lokalną Grupę Działania wpływających na rzeczywisty rozwój obszaru. Ten cel można osiągnąć między innymi dzięki pozarolniczej działalności gospodarczej. Nasze wsie mogą stać się dostarczycielem usług, miejscem odpoczynku i rozrywki, a także produkcji różnych dóbr oraz wykonywania nowych zawodów. Niestety, wymaga to podjęcia ryzyka i odejścia przez część mieszkańców od rolnictwa - uruchomienia pozarolniczej działalności gospodarczej z wykorzystaniem warunków stwarzanych przez otoczenie.

Publikacja zawiera informacje, uwagi i porady dotyczące uruchamiania i prowadzenia działalności gospodarczej na wsi. Prezentuje również przykłady działalności pozarolniczej prowadzonej na terenie naszych gmin.

Mamy nadzieję, iż treść tej publikacji przybliży Państwu problematykę przedsiębiorczości wiejskiej, a także stanowić będzie źródło pomysłów na udane przedsięwzięcia.

Życzymy powodzenia!

POZAROLNICZA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA NA WSI

Rozwój przedsiębiorczości to dziś w powszechnej opinii warunek niezbędny do poprawy sytuacji gospodarczej, nie tylko na wsi. Jednak to na terenach wiejskich najbardziej widać potrzebę zwalczania niekorzystnych efektów zmian w polskiej rzeczywistości. Uwarunkowania tego rozwoju zależą w dużym stopniu od działań instytucji państwowych i pozarządowych, jak i samych zainteresowanych – przedsiębiorców oraz potencjalnych przedsiębiorców. Obecnie, jako kraj członkowski Unii Europejskiej, Polska zyskała nowe szanse na przyspieszenie tempa tego rozwoju, który jest jednym z priorytetów polityki regionalnej UE. Najważniejsze źródło finansowania rozwoju przedsiębiorczości na wsi to przede wszystkim dostępne dla Polski fundusze strukturalne¹. Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 zawiera Oś Priorytetową 5 Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw. Celem tej osi jest wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego, w tym wzrost ich potencjału ekonomicznego, innowacyjnego, rozwój przedsiębiorczości oraz zwiększenie zatrudnienia. W ramach osi priorytetowej zakłada się m.in.:

1) wspieranie projektów inwestycyjnych przedsiębiorstw ukierunkowanych na zwiększenie, unowocześnienie (wprowadzanie nowoczesnych technologii) zdolności wytwórczych, produkcyjnych i usługowych, skutkujących tworzeniem nowych miejsc pracy, dotacje na zapoczątkowanie działalności gospodarczej (**start-up**). Preferowane będzie wsparcie przedsiębiorstw rozwijających innowacyjne technologie, działających w sferze przetwórstwa rolno-spożywczego. Wspierane będą także przedsięwzięcia inwestycyjne firm związane z osiągnięciem uznanych standardów nowoczesności, m.in. certyfikacji wytwarzanych

¹ W powyższym tekście wykorzystano informacje zawarte w prezentacji Ryszarda Kamińskiego *Partnerstwo dla rozwoju społeczności wiejskich* oraz następujące publikacje: *Przedsiębiorczość wiejska w Polsce i krajach Unii Europejskiej* – pod redakcją M. Kłodzińskiego i B. Fedyszak-Radziejowskiej, PAN-IRWiR, Warszawa 2002; *Raport z Wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2002* – GUS, Warszawa 2003; *Pozarolnicza działalność gospodarcza na wsi – szanse i perspektywy*, B. Margol, [w:] *Pomysły na przedsiębiorczość na wsi*, Wstęp do II edycji projektu, Fundusz Współpracy, Warszawa 2004.

produktów i świadczonych usług, certyfikacji w zakresie bezpieczeństwa i higieny procesów produkcyjnych, organizacji i zarządzania;

2) bezpośrednie wsparcie przedsięwzięć inwestycyjnych w istniejących przedsiębiorstwach w zakresie ich dostosowania do wymogów ochrony środowiska i innych wymogów wynikających z regulacji wspólnotowych, w tym: monitoringu wpływu działalności przedsiębiorstwa na środowisko, przedsięwzięć porządkujących gospodarkę wodno-ściekową przedsiębiorstw, ich gospodarkę odpadami, ograniczających niekorzystne oddziaływania na atmosferę;

3) wspieranie promocji produktów (wyrobów, usług, osiągnięć know how), które mają szansę stać się markami regionu, sprzyjać kreowaniu jego wizerunku jako obszaru oferującego nowoczesne, a zarazem unikalne towary i usługi, na terenie którego rodzą się innowacyjne idee. Zakłada się wspieranie przygotowania rynkowej oferty markowych produktów, wspieranie ich prezentacji na krajowych i zagranicznych imprezach wystawienniczych i targowych, wspieranie działalności eksportowej jako przedsięwzięć komplementarnych względem wspieranych przez Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka;

4) dla zwiększenia atrakcyjności regionu w zakresie lokalizacji inwestycji oraz pobudzenia przedsiębiorczości w MSP wspierane będą przedsięwzięcia przygotowania terenów inwestycyjnych w zakresie ich uzbrojenia w infrastrukturę: wodno-ściekową, energetyczną oraz ich promocji;

5) wspieranie projektów współpracy międzyregionalnej w zakresie tworzenia sieci współpracy międzyregionalnej, wymiany doświadczeń, prowadzenie wspólnych kampanii informacyjnych i promocyjnych².

Poza działaniami i polityką państwa wyznaczającą główne kierunki i ramy rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw, w Polsce funkcjonuje system wsparcia MŚP obejmujący wiele instytucji i organizacji, rządowych i pozarządowych, oferujących różnego rodzaju pomoc: szkoleniową, doradczą, finansową. Jedną z głównych instytucji wspierających ten system jest Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. Efektem jej działań jest m.in. zorganizowanie sieci Regionalnych Instytucji Finansujących (pośredniczących w dystrybucji dotacji i usprawniających pracę Agencji) oraz Krajowego Systemu Usług (KSU) dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

Poza wspomnianymi wyżej instytucjami i organizacjami, potrzeba rozwoju musi być również udziałem samych zainteresowanych, czyli przedsiębiorców oraz tych, którzy dopiero planują założyć własną działalność. Dla nich pierwszym źródłem informacji i pomocy są działające na miejscu instytucje i organizacje. Współpraca z lokalnymi partnerami – organizacjami pozarządowymi, ale również z samorządem, innymi instytucjami i firmami może okazać się bardzo istotnym wsparciem dla przedsiębiorców. To właśnie na szczeblu lokalnym

² Załącznik do Uchwały nr 14/115/07 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 23 lutego 2007 r.; Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013, Projekt.

w sposób najbardziej widoczny „zbiegają się” działania i dążenia wszystkich podmiotów zainteresowanych rozwojem przedsiębiorczości i to właśnie współpraca na tym poziomie może każdej ze stron przynieść najbardziej wymierne efekty. Jeśli chodzi o przedsiębiorców, takimi efektami będą z pewnością nowe możliwości edukacyjne (szkolenia, doradztwo), promocja (poprzez udział w imprezach targowych, przyjmowanie wycieczek itp.), ale nie tylko. Równie ważne jest uświadomienie przedsiębiorcy jego roli w procesie rozwoju lokalnego i włączenie go w aktywne wpływanie na kształt tego procesu, obok partnerów pozarządowych, samorządowych i innych firm. W krajach „starej Unii Europejskiej” (piętnastki) model takiej współpracy z powodzeniem funkcjonuje już od kilkunastu lat w ramach Inicjatywy Wspólnotowej LEADER. Głównym jej założeniem jest działanie na rzecz lokalnej społeczności w oparciu o współpracę i aktywny udział trzech sektorów: publicznego, społecznego oraz ekonomicznego. Takie partnerskie podejście, zwane również „podejściem typu Leader” pozwala uzgodnić cele i pogodzić interesy wszystkich trzech sektorów, a przede wszystkim powoduje, że działania podejmowane przez przedstawicieli danego sektora nie są odosobnione, są częścią większego planu, strategii wypracowanej wspólnie i dla wspólnego dobra. Podejście typu Leader odpowiada również na wspomnianą wcześniej potrzebę koordynacji, zapewnia, że prowadzone na rzecz rozwoju działania (doradcze, szkoleniowe, promocyjne itp.) nie są realizowane na zasadzie przypadkowości i chwilowej dostępności środków, ale mają określony cel w określonym wcześniej procesie.

Perspektywa wdrażanego w Polsce podejścia typu Leader ma ogromne praktyczne znaczenie dla przedsiębiorców. W założeniach tej inicjatywy jednym z kluczowych zagadnień jest właśnie innowacyjność, oryginalność, odwoływanie się do kulturowego dziedzictwa. Cechy te mogą przejawiać się w bardzo różny sposób i na wielu etapach działalności gospodarczej. Innowacyjny czy oryginalny musi być dziś nie tylko sam produkt, ale np. sposób jego wytwarzania, sposób dystrybucji czy nawet rodzaj promocji. Do kategorii „innowacyjne” bądź „oryginalne” zaliczymy zarówno zupełnie nowy pomysł na działalność gospodarczą (jak np. obwoźny tartak), ale również produkty wytwarzane według tradycyjnych zasad i przepisów – jako jedyne i niepowtarzalne dla danego regionu (np. produkty lokalne i regionalne). Tu pomysłem jest zachowanie dawnej kultury i zaoferowanie jej na nowo. Niezależnie od obecnych możliwości i kierunków polityki wspierania przedsiębiorczości, konieczność wprowadzania rozwiązań innowacyjnych wynika przede wszystkim ze względów czysto rynkowych – im więcej nowych podmiotów na rynku, tym większe znaczenie mają te cechy, które wyraźnie odróżniają dany produkt od pozostałych.

Należy jednak pamiętać o „pierwszym kroku”, który muszą wykonać

przedsiębiorcy i przyszli przedsiębiorcy – bez minimalnego choćby poziomu zainteresowania i chęci z ich strony wszelkie formy wsparcia nie przyniosą oczekiwanych rezultatów. Bardzo ważne jest zatem, by od samego początku ułatwiać podejmowanie działalności, przekonywać w oparciu o prawdziwe przykłady, przełamać pierwsze (i często największe) bariery, lęki i opory przed założeniem własnego biznesu³.

Charakterystyka przedsięwzięć pozarolniczych

Podejmowana przez gospodarstwa rolne działalność pozarolnicza może obejmować: handel (stacjonarny i obwoźny), różne formy turystyki (agroturystyką, turystyką wiejską, turystyką kwalifikowaną – głównie kajakarstwo i jeździectwo,

³ W powyższym tekście wykorzystano informacje zawarte w prezentacji Ryszarda Kamińskiego *Partnerstwo dla rozwoju społeczności wiejskich* oraz następujące publikacje: *Przedsiębiorczość wiejska w Polsce i krajach Unii Europejskiej* – pod redakcją M. Kłodzińskiego i B. Fedyszak-Radziejowskiej, PAN-IRWiR, Warszawa 2002; *Raport z Wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2002* – GUS, Warszawa 2003; *Pozarolnicza działalność gospodarcza na wsi – szanse i perspektywy*, B. Margol, [w:] *Pomysły na przedsiębiorczość na wsi*, Wstęp do II edycji projektu, Fundusz Współpracy, Warszawa 2004.

wynajem sprzętu turystycznego), usługi noclegowe (prowadzenie hoteli, pensjonatów, pól namiotowych), gastronomię (restauracje, bary, stołówki, punkty gastronomiczne), przetwórstwo produktów rolniczych i produkcję artykułów spożywczych, rzemiosło i działalność produkcyjną (wyroby z drewna, metalu, słomy, wikliny i innych surowców, produkcja tkanin, kowalstwo), usługi budowlane (wznoszenie budynków, prace wykończeniowe, instalacje budowlane), usługi transportowe i leśnictwo (zbieractwo, uprawy leśne, pozyskiwanie drewna).

Najdynamiczniej rozwijającymi się rodzajami działalności gospodarczej na wsi są usługi i handel. Ostatnich kilkanaście lat charakteryzował także intensywny rozwój turystyki na wsi, w tym głównie agroturystyki. Agroturystyka spełnia wiele różnorodnych funkcji ważnych dla wsi i jej mieszkańców. Najważniejszą z nich jest możliwość uzupełnienia dochodów gospodarstwa rolnego, które mogą być przeznaczone na jego modernizację oraz poprawę estetyki obejścia i warunków bytowych. Jednocześnie rosną dochody gmin i rozwija się infrastruktura techniczna, sfera usług i handel. Efektem rozwoju turystycznego na wsi jest powstawanie nowych miejsc pracy, które wchłaniają część nadmiaru rąk do pracy w rolnictwie. Ponadto agroturystyka sprzyja kontaktom pomiędzy ludnością wiejską i miejską, które mogą przyczyniać się do podnoszenia poziomu kultury i wiedzy oraz wzrostu szacunku dla pracy rolnika. To wszystko sprawia, że zainteresowanie rozwojem turystyki na terenach wiejskich jest bardzo duże, zarówno ze strony organizacji promujących taką formę wypoczynku, jak i władz samorządowych poszukujących alternatywnych dla rolnictwa funkcji gospodarczych. Agroturystyka stanowi dodatkowe źródło dochodu jeszcze w stosunkowo niewielkiej liczbie gospodarstw, tym niemniej w ich otoczeniu mogą rozwijać się inne działalności gospodarcze. W przyszłości można oczekiwać dalszego dynamicznego rozwoju tej formy działalności gospodarczej na wsi, ale będzie się ona koncentrowała tylko na obszarach atrakcyjnych przyrodniczo i kulturowo. Szacuje się, że w skali roku wypoczynek na wsi zainteresować może około 1,6 mln mieszkańców miast. W krajach Unii Europejskiej z wypoczynku na wsi korzysta około 25% mieszkańców⁴.

Niniejsza publikacja ma na celu m.in. próbę przezwyciężenia obaw, jakie zawsze towarzyszą rozpoczynaniu nowej działalności gospodarczej – związanych z ryzykiem, opłacalnością, lęku przed nowym – poprzez pokazanie przedsięwzięć, które okazały się sukcesem, oraz potencjału i zasobów, jakimi dysponuje obszar LGD „Vistula – Terra Culmensis – Rozwój przez tradycję”, dzięki którym można uzyskać doskonały efekt, wykorzystując możliwości, jakie daje otoczenie.

⁴ Jerzy Bański, Konrad Ł. Czapiewski, *Pozarolnicza działalność gospodarcza na wsi – wnioski z bazy Agrin-pol na tle innych źródeł*, [w:] *Przedsiębiorczość wiejska. Baza danych*, Fundacja Fundusz Współpracy, Warszawa 2006.

JAK ZAŁOŻYĆ I PROWADZIĆ WŁASNĄ FIRMĘ 2

Co to jest działalność gospodarcza?

W polskim prawie zagwarantowana jest swoboda podejmowania działalności gospodarczej. Ograniczenie tej swobody jest dopuszczalne tylko na drodze ustawy i tylko ze względu na ważny interes publiczny.

Działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, handlowa, budowlana, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatacja zasobów naturalnych, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Innymi słowy prowadzona przez nas działalność nabiera cech działalności gospodarczej i podlega określonym przepisom, jeżeli zaczynamy czerpać z niej dochody i prowadzimy ją w sposób zorganizowany.

Oznacza to, że jeżeli np. sprzedaliśmy znajomym lub turystom kilka sztuk produkowanych we własnym zakresie przetworów albo kilka razy naprawiliśmy samochód, otrzymując za to wynagrodzenie, nie musimy rejestrować firmy. Należy zwrócić uwagę także na fakt, iż są pewne rodzaje działalności, których nie trzeba rejestrować.

Prawo regulujące zasady zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej określają odpowiednie przepisy zawarte w ustawach. Ważniejsze z nich to:

- ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (DzU nr 173, poz. 1807 ze zm.),
- ustawa z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej (DzU nr 101, poz. 1178 ze zm.),
- ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych¹⁾ (DzU nr 94, poz. 1037 ze zm.),
- ustawa z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (DzU z 2002 r. nr 112, poz. 979 ze zm.),
- ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny¹⁾ (DzU nr 16, poz. 93 ze zm.),

- ustawa z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (DzU z 2003 r. nr 188, poz. 1848 ze zm.),
- ustawa z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach (DzU nr 88, poz. 983 ze zm.).

Wybór formy działalności gospodarczej

Zanim zdecydujemy się na założenie własnej działalności gospodarczej, musimy także pomyśleć o wyborze formy prawnej. Zanim tego dokonamy, powinniśmy odpowiedzieć sobie na kilka istotnych pytań:

- Jaki rodzaj działalności gospodarczej chcemy prowadzić?
- Czy będziemy tę działalność prowadzić samodzielnie, czy wspólnie z inną osobą?
- Która z form będzie najbardziej korzystna z uwagi na rozliczenia podatkowe?
- Jaki wybierzemy system ewidencji księgowej?
- Jaka jest odpowiedzialność właściciela/właścicieli bądź wspólników w zależności od wybranej formy działalności?
- W jaki sposób (w przypadku wspólnego przedsięwzięcia) zostaną rozdzielone kompetencje/uprawnienia, ryzyko i zyski?

Najprostszą formą prowadzenia własnej firmy jest działalność gospodarcza osoby fizycznej – nie trzeba wówczas tworzyć żadnej zorganizowanej struktury. Forma ta jest szczególnie praktyczna, gdy zamierzamy prowadzić firmę samodzielną (choć niekoniecznie osobiście, np. w usługach, drobnej wytwórczości czy handlu). Procedura uruchomienia jednoosobowej firmy nie jest skomplikowana i nie wymaga dużych nakładów finansowych.

Jeżeli jednak działalność ma obejmować szerszy zakres działań, do których potrzebna będzie ścisła współpraca z innymi osobami, trzeba by zastanowić się nad wyborem zorganizowanej formy działalności. W tym celu można utworzyć np. spółkę posiadającą osobowość prawną, tj. spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością czy akcyjną, lub też spółkę pozbawioną osobowości prawnej, tj. spółkę cywilną⁵, jawną, komandytową, komandytowo-akcyjną czy partnerską. W takim wypadku trzeba będzie spisać umowę spółki.

Koncesje, zezwolenia

W podejmowaniu działalności gospodarczej zagwarantowana jest swoboda, jednak występują pewne ograniczenia wolności, np. co do wyboru rodzaju działalności gospodarczej poprzez obowiązek uzyskania koncesji bądź zezwolenia. Dlatego kiedy już określiliśmy, jaki rodzaj działalności chcemy prowadzić, musimy sprawdzić, czy istnieje potrzeba posiadania koncesji lub zezwolenia na wykonywanie tego rodzaju działalności.

⁵ Od 2001 roku spółka cywilna nie jest przedsiębiorcą w rozumieniu prawa. Owszem, jej wspólników (którzy muszą być zarejestrowani jako osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą) łączy umowa, ale sama spółka nie stanowi firmy, nie może zaciągać zobowiązań ani nie ma praw.

Konieczność uzyskania zezwolenia bądź koncesji w przypadku niektórych rodzajów działalności podyktowana jest względami bezpieczeństwa, ochrony interesów konsumentów i państwa. Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej określa, które rodzaje działalności gospodarczej wymagają koncesji, a które zezwolenia.

Osoby decydujące się na uruchomienie działalności związanej z produkcją, przetwórstwem i sprzedażą żywności muszą się liczyć z koniecznością spełnienia szeregu wymogów, jakie wynikają z określonych przepisów prawa żywnościowego. Prawo to zapobiega nieuczciwym praktykom przy produkcji żywności i jej fałszowaniu oraz wszelkim praktykom mogącym wprowadzić konsumenta w błąd, ma ono zapewnić wysoki poziom ochrony zdrowia i życia ludzi oraz ochronić interes konsumentów.

Unijnym aktem w zakresie prawa żywnościowego jest obowiązujące rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002 z dnia 28 stycznia 2002 roku ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności. Głównymi aktami prawa polskiego w tym zakresie są:

- ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego^{1),2)} (DzU z 2006 r. nr 17, poz. 127 ze zm.),
- ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia^{1),2)} (DzU nr 171, poz. 1295).

Trzeba mieć także na uwadze to, że rozpoczęcie produkcji oraz sprzedaży żywności wymaga zgody państwowych służb odpowiedzialnych za nadzór i kontrolę żywności: Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub Inspekcji Weterynaryjnej. Przedsiębiorcy, decydujący się na prowadzenie działalności związanej z branżą spożywczą, muszą także liczyć się z koniecznością stosowania systemu HACCP. Skrót HACCP pochodzi od określenia w języku angielskim (Hazard Analysis and Critical Control Points), które tłumaczy się jako Analiza Zagrożeń i Krytyczne Punkty Kontroli. Jest to system organizacji działania w firmach mających do czynienia z żywnością, służy zapewnieniu bezpieczeństwa zdrowotnego tej żywności. System HACCP tworzy się indywidualnie dla każdego zakładu (linii produkcyjnej), uwzględniając specyfikę prowadzonej tam działalności. Przed wprowadzeniem w zakładzie systemu HACCP należy wdrożyć zasady Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP – Good Manufacturing Practice) oraz zasady Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP – Good Hygiene Practice), które mają na celu stworzenie warunków do wytworzenia żywności bezpiecznej pod względem higienicznym. Dotyczą one m.in. pomieszczeń, maszyn i urządzeń, usuwania odpadów, mycia, zaopatrzenia w wodę, pozyskiwania surowców, higieny osobistej i szkolenia personelu.

Start w przedsiębiorczość

Jeżeli już wiemy, jaką chcemy prowadzić działalność gospodarczą i w jakiej formie, rozpoczniemy rejestrację naszego przedsiębiorstwa. Aby sformalizowanie istnienia naszej firmy przebiegło szybko i sprawnie, zapoznajmy się ze schematem uruchamiania działalności gospodarczej.

Krok pierwszy – złożenie wniosku o wpis do ewidencji lub rejestru

Zgodnie z przepisami regulującymi prowadzenie działalności gospodarczej osoba fizyczna rozpoczynająca działalność gospodarczą składa wniosek o wpis do ewidencji działalności gospodarczej do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania urzędu gminy lub urzędu miasta. Miejszem zamieszkania jest miejscowość, w której przebywa przedsiębiorca z zamiarem stałego pobytu. Organem ewidencyjnym jest wójt, burmistrz lub prezydent. Dlatego też pierwszym krokiem początkującego przedsiębiorcy będzie wizyta w urzędzie gminy lub miasta. Trzeba mieć ze sobą dowód osobisty. Wpis do ewidencji jest dokonywany na podstawie wniosku przedsiębiorcy, który należy złożyć na odpowiednim formularzu dostępnym w każdym urzędzie. Wnioskodawca (przedsiębiorca) uiszcza również stosowną opłatę.

Dokument wpisu naszej firmy do ewidencji działalności gospodarczej oprócz nas otrzymują także urząd skarbowy, ZUS i urząd statystyczny. Uwaga: Wszystkie zmiany dotyczące zmiany stanu faktycznego i prawnego (wszystkie dane, które zostały podane przy wpisie) należy zgłosić w urzędzie gminy lub miasta w ciągu 14 dni od ich zaistnienia.

Z chwilą wpisania do ewidencji działalności gospodarczej osoba fizyczna uzyskuje status przedsiębiorcy ze wszystkimi tego konsekwencjami.

W przypadku założenia spółki (innej niż cywilna) mamy obowiązek użyć wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS).

Krajowy Rejestr Sądowy prowadzą w systemie informatycznym sądy rejonowe (sądy gospodarcze) obejmujące swoją właściwością obszar województwa lub jego części (w naszym przypadku w Toruniu).

Wpis do KRS dokonywany jest na wniosek przedsiębiorcy na urzędowym formularzu (wzór wniosku zależy od rodzaju formy prawnej, formularz można znaleźć na stronie www.ms.gov.pl). Składając wniosek, wnioskodawca bez wezwania uiszcza opłatę sądową, a jeżeli wpis podlega ogłoszeniu, to także opłatę za ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Należy jeszcze zapłacić podatek od czynności cywilnoprawnych zależny od wielkości kapitału, który wraz ze współnikami przedsiębiorca wniesie do spółki. A to oznacza, że w terminie 14 dni od zawarcia umowy spółki zobowiązani jesteśmy udać się do urzędu skarbowego i zapłacić podatek w kasie lub na rachunek urzędu skarbowego. Jeżeli umowa spółki zawarta będzie w formie aktu notarialnego (taki wymóg jest przewidziany poza spółką jawną dla wszystkich spółek handlowych, tj.: partnerskiej, komandytowej, komandytowo-akcyjnej, z ograniczoną odpowiedzialnością oraz akcyjnej), podatek pobierze sam notariusz. Do urzędu skarbowego należy złożyć odpowiednią deklarację, której formularze są dostępne w urzędach skarbowych, oraz dowód wpłaty podatku.

To nie koniec wydatków, należy jeszcze zapłacić takse notarialną, która jest najbardziej kosztowną częścią rejestrowania spółki prawa handlowego. Wysokość taksy notarialnej uzależniona jest od wysokości kapitału zakładowego

bądź od wartości wnoszonych do spółki wkładów.

Po dokonaniu wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego spółka będzie musiała postarać się o odpis z rejestru przedsiębiorców KRS. Odpis z rejestru będzie spółce potrzebny przy staraniach o nadanie numerów REGON, NIP oraz do założenia rachunku bankowego.

Krok drugi – urząd statystyczny

W ciągu 14 dni od dnia otrzymania wpisu firmy do ewidencji udajemy się do właściwego ze względu na siedzibę wojewódzkiego oddziału urzędu statystycznego. Na miejscu należy wypełnić wniosek RG-1 o wydanie numeru REGON. Wraz z wnioskiem RG składamy kopię wpisu do rejestru, zaświadczenie o zaistniałej zmianie lub likwidacji działalności. Uwaga: Należy do urzędu statystycznego zgłaszać każdą zmianę.

W wyniku wpisu do rejestru podmiot otrzymuje zaświadczenie o nadanym numerze identyfikacyjnym REGON i ma obowiązek posługiwania się tym numerem. Wskazane jest, aby numer ten był umieszczony na pieczęcie firmowej, ponieważ niektóre instytucje wymagają takiej informacji. Operacja ta jest bezpłatna.

Krok trzeci – pieczęć

Wprawdzie obowiązek posiadania pieczętki nie wynika z żadnych przepisów prawa, jednak wykonanie jej może okazać się niezbędne w trakcie załatwiania formalności związanych z założeniem własnej firmy, np. przy zakładaniu konta w banku. Dlatego należy wyrobić sobie pieczęć, na której musi znaleźć się przynajmniej: pełna nazwa firmy, siedziba firmy, numer telefonu, numer REGON, numer NIP.

Krok czwarty – konto w banku

Ustawa Prawo działalności gospodarczej nakłada na przedsiębiorców obowiązek posiadania rachunku bankowego. O założeniu konta należy poinformować urząd skarbowy. Na miejscu w banku wypełnia się następujące formularze: wniosek o założenie konta, karty ze wzorem podpisu, wniosek o wyrobienie karty lub/i czeków.

Krok piąty – urząd skarbowy

Zgłoszenie w urzędzie skarbowym powinno być dokonane w terminie do 14 dni od dnia otrzymania zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej. W tym celu osoby fizyczne muszą złożyć we właściwym dla siedziby firmy urzędzie wypełniony formularz NIP-1. Reszta dokumentów sama dotrze do tego urzędu, tj.: zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej wysłane przez urząd gminy oraz numer REGON wysłany przez urząd statystyczny. Uwaga: Prywatny numer NIP osoby fizycznej staje się w momencie podjęcia prowadzenia działalności numerem NIP firmy.

Przed wizytą w urzędzie skarbowym przedsiębiorca musi zdecydować, w jakiej formie chce płacić podatek dochodowy: w formie karty podatkowej, ryczałtu ewidencjonowanego czy na zasadach ogólnych, wypełniając księgę przychodów i rozchodów.

Podatek na zasadach ogólnych ma prawo płacić każdy, podatek w formie karty podatkowej i ryczałtu mogą uiszczać osoby prowadzące działalność gospodarczą w określonych branżach i rodzajach (np. handel obwoźny, wynajem pokoi, usługi krawieckie).

W urzędzie skarbowym musimy także zadeklarować, czy będziemy płatnikiem podatku VAT. Dokonanie zgłoszenia identyfikacyjnego dla celów VAT jest konieczne przed wykonaniem pierwszej czynności podlegającej opodatkowaniu tym podatkiem.

Również przed wizytą w urzędzie skarbowym musimy podjąć decyzję, czy będziemy prowadzić księgowość sami, czy zlecimy to jakiejś firmie. Samodzielne prowadzenie księgowości nie jest aż tak trudne, ale wymaga pewnej wiedzy na ten temat. Nieznajomość przepisów nie zwalnia nas od odpowiedzialności, nawet jeżeli zawini biuro rachunkowe, ponieważ dokumenty zatwierdzamy własnym podpisem.

Krok szósty – zgłoszenie do ZUS lub pozostanie w KRUS

Rolnicy podejmujący dodatkową działalność gospodarczą, którzy nie spełniają kryteriów pozwalających na pozostanie w KRUS (chodzi przede wszystkim o wysokość należnego podatku dochodowego), podlegają ubezpieczeniu społecznemu w ZUS. W ciągu 7 dni od daty rozpoczęcia działalności wskazanej na druku NIP-1 zobowiązani jesteśmy dokonać zgłoszenia danych założyciela firmy do inspektora tu ZUS. Aby zgłosić firmę, musimy wypełnić formularz ZFA (zgłoszenie płatnika składek – osoby fizycznej). W przypadku, gdy prowadzenie firmy jest naszym jedynym zajęciem i jedynym miejscem zatrudnienia dla naszych pracowników, dla każdego z osobna wypełniamy formularz ZUA (zgłoszenie do ubezpieczenia osoby ubezpieczonej). Jeżeli my albo pracownicy mamy pełnoetatową pracę płatną powyżej minimalnej pensji krajowej, wówczas te osoby należy zgłosić tylko do ubezpieczenia zdrowotnego na formularzu ZZA. W przypadku ZUS musimy co miesiąc opłacać składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe (opcjonalnie), wypadkowe oraz zdrowotne. UWAGA! Od roku 2004 w urzędzie gminy lub miasta wraz z wnioskiem o wpis do ewidencji działalności gospodarczej możemy jednocześnie złożyć dokumenty wymagane przez urzędy – statystyczny o nadanie REGONU (druk RG-1) i skarbowy (NIP-1). Urząd gminy przekaze je do tych instytucji w ciągu trzech dni.

Krok siódmy – przepisy sanitarne, przeciwpożarowe i kodeksu pracy

Przedsiębiorca ma obowiązek powiadomienia, w ciągu 30 dni od dnia rozpoczęcia działalności, właściwego Państwowego Inspektoratu Sanitarnego o miejscu, zakresie i rodzaju prowadzonej działalności oraz o przewidywanej liczbie pracowników, a także złożenia pisemnej informacji o środkach i procedurach przyjętych dla spełnienia wymagań wynikających z przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczących danej dziedziny działalności.

Zagadnienia związane z zatrudnieniem pracowników uregulowane są w przepisach kodeksu pracy. Przedsiębiorca może zatrudniać pracowników w nieograniczonej liczbie i bez pośrednictwa organów zatrudnienia. Zawieranie umów o pracę pomiędzy przedsiębiorcami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą a ich pracownikami odbywa się na podstawie przepisów kodeksu pracy. Wszelkie działania podejmowane przez pracodawców wobec ich pracowników powinny być ukierunkowane na zawarcie umowy o pracę, ubezpieczenie pracownika, zgłoszenie faktu zatrudnienia osoby bezrobotnej do powiatowego urzędu pracy i tym podobne działania. Jeżeli umowa przedsiębiorcy z pracownikiem naruszy postanowienia kodeksu pracy – w tych częściach będzie nieważna.

Kontrola przedsiębiorców

Przedsiębiorca musi być także przygotowany na wizyty przedstawicieli różnych instytucji w zakładzie/firmie w celu przeprowadzenia rutynowych kontroli. Wśród instytucji, z którymi będzie miał najczęstsze kontakty i które mogą go kontrolować, są:

- Urząd Skarbowy – kontroluje rzetelność deklarowanych podstaw opodatkowania, prawidłowość obliczenia podatku dochodowego, podatku od towarów i usług (VAT), ewidencję księgową.
- Urząd Kontroli Skarbowej – może sprawdzać, czy regulowane są prawidłowo wszelkie zobowiązania fiskalne, np. VAT, podatek dochodowy itp.
- Państwowa Inspekcja Sanitarna – gdy firma prowadzi działalność wymagającą nadzoru sanitarnego, higienicznego i epidemiologicznego, np. piekarnie, zakłady produkujące żywność, sklepy spożywcze, placówki gastronomiczne, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, placówki hotelarsko-wypoczynkowe itp.
- Inspektorat Ochrony Środowiska – jeżeli działalność firmy ma wpływ na stan środowiska naturalnego.
- Państwowa Inspekcja Pracy – gdy przedsiębiorca zatrudnia ludzi lub szkoli uczniów, prowadzi działalność produkcyjną, tworzy stanowiska o szczególnych wymaganiach bhp, np. dla osób niepełnosprawnych. Na zgłoszenie prowadzonej działalności w PIP mamy 14 dni.
- Państwowa Inspekcja Handlowa – dotyczy placówek handlowych i gastronomicznych.

- Państwowa Straż Pożarna – jeżeli prowadzimy działalność produkcyjną lub świadczymy usługi dla ludności, jesteśmy zobowiązani do zadbania, aby obiekt spełniał wszelkie wymogi ochrony przeciwpożarowej.
 - Zakład Energetyczny – wydaje zgodę na udostępnienie odpowiedniej wielkości mocy energii elektrycznej do działalności firmy.
 - Państwowa Inspekcja Weterynaryjna – zwłaszcza jeżeli prowadzimy ubojnię, rzeźnię.
 - Urząd Gminy/Miasta – ustala lokalne podatki, trzeba zgłosić powierzchnię pomieszczeń lub nieruchomości wykorzystywane do prowadzonej działalności gospodarczej oraz środki transportu, od których musimy zapłacić podatek.
 - Kontrola organu wydającego koncesję, zezwolenie, licencję w zakresie wykonywania/przestrzegania przez przedsiębiorcę warunków udzielonych mu zezwoleń.
 - Firmy/zakłady ubezpieczeniowe – w zależności od rodzaju prowadzonej działalności i zakresu ubezpieczenia, zobowiązujesz się do płacenia w określonej wysokości i uzgodnionym terminie składek (ZUS/KRUS).
- O co jeszcze powinien zadbać początkujący przedsiębiorca?
- wyposażenie w tablice informacyjne, szyldy itp.,
 - zakup kasy fiskalnej,
 - meble oraz urządzenia biurowe,
 - maszyny i urządzenia potrzebne do prowadzenia działalności,
 - materiały biurowe i różnego rodzaju druki,
 - zakup oprogramowania komputerowego i licencji,
 - w zależności od potrzeb – zawarcie umów (dzierżawy, najmu, leasingu) z kontrahentami i umów o pracę z zatrudnionymi pracownikami⁶.

⁶ A. Zając-Nogaj, P. Korzys, Z. Krawiecki, *Działalność gospodarcza na wsi – formalne strony uruchamiania i prowadzenia firmy, procedury, obowiązki, formularze, podatki, księgowość, Fundusz Współpracy*, Warszawa, grudzień 2005.

POTENCJAŁ I ZASOBY OBSZARU LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA „VISTULA – TERRA CULMENSIS – ROZWÓJ PRZECZ TRADYCJĘ” JAKO PODSTAWY ROZWOJU GOSPODARCZEGO

3

Lokalna Grupa Działania „Vistula - Terra Culmensis -Rozwój przez Tradycję” obejmuje swoim zasięgiem teren czterech gmin wiejskich położonych w północnej części województwa kujawsko - pomorskiego. Gminami tymi są: Chełmno, Grudziądz, Lisewo i Stolno. Obszar LGD to ponad 465 km², który zamieszkuje 26,3 tys. ludzi. Stanowi on znaczną część dawnej Ziemi Chełmińskiej.

Gminy tworzące LGD to jednostki typowo rolnicze. Stosunkowo dobra jakość gleb na znacznej części obszaru wykorzystywana jest do produkcji rolniczej. Gospodarstwa są rozdrobnione, choć nie brakuje dużych. Każde jest jednak dobrze zorganizowane i charakteryzuje się wysoką kulturą rolną. Tereny o słabszych glebach, zwłaszcza w sąsiedztwie miast Grudziądz i Chełmno, przeznaczane są pod budownictwo jednorodzinne oraz działalność gospodarczą.

Największą wartością LGD jest jej bogata historia. Na obszarze gmin znajdują się grodziska średniowieczne, których znaczenie potwierdzają pracownicy nauki z całego kraju oraz świata. W wielu miejscach można oglądać ślady działalności zakonu krzyżackiego w postaci pozostałości po budowach przez nich wznoszonych. Cechą charakterystyczną dla obszaru są liczne kościoły gotyckie oraz fortyfikacje – pozostałości po wojnach światowych. Nie brakuje zespołów pałacowo-parkowych, licznych dworców oraz innych zabytkowych budowli charakterystycznych dla regionu.

Bogactwem naturalnym, które może mieć istotny wpływ na rozwój gospodarczy

obszaru, jest solanka nawiercona w utworach jury dolnej na głębokości około 1600 m w miejscowości Marusza. Solanka ta składem chemicznym odpowiada solance z Ciechocinka, a wydajność złoza określono na 35 m³/h. Temperatura solanki wynosi 44 °C. Cechy te kwalifikują solankę do wykorzystania rekreacyjno-balneologicznego oraz jako źródła energii geotermalnej.

Obszar LGD obejmuje bardzo wiele terenów leśnych oraz liczne pomniki przyrody. Znajduje się tutaj także wiele parków podworskich, parków wiejskich i pałacowych. Na obszarze LGD leży też znaczna część Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego. Gminy należące do LGD obejmuje również obszar chronionego krajobrazu – teren strefy krawędziowej Doliny Wisły.

Obszar LGD charakteryzują dyspozycyjne zasoby wód płynących. Gminy Chełmno i Grudziądz leżą w zlewni Kanału Głównego. Sieć wodna jest urozmaicona, w dużej mierze za sprawą gęstej sieci rowów melioracyjnych. Występują tu naturalne zbiorniki wodne o znacznej powierzchni. Największe jest Jezioro Kornatowskie położone na południowy zachód od Lisewa. Inne zbiorniki wodne to rozrzucone po całej powierzchni zlewni śródpolne oczka wodne, płytkie zagłębienia w dolinach cieków oraz sztucznie wykopane przed laty stawy parkowe. Podstawową rzeką jest Wisła. Największy dopływ Wisły w tym rejonie – Osa, stanowi oś hydrograficzną tej części regionu.

Specyficznym dziedzictwem mogącym stanowić również potencjał do rozwoju gospodarczego obszaru LGD jest dziedzictwo niematerialne, a mianowicie: osoby i przedmioty kultury, jak np. relikwie św. Barbary w Starogrodzie czy Sanktuarium Maryjne w Mokrem i w Lisewie, święta gminne, odpusty, pielgrzymki, tradycje związane np. ze żniwami, obrzędy – np. weselne, gwara, legendy, podania, ważne postacie historyczne – np. Mikołaj z Ryńska, chorąży Ziemi Chełmińskiej i przywódca Towarzystwa Jaszczurczego, uwięziony w zamku w Lipienku w połowie maja 1411 r. czy generał Józef Haller, który po dymisji z wojska osiadł na terenie parafii Sarnowo, specyficzne nazwy lokalne używane przez mieszkańców oraz tradycyjne zawody i produkty.

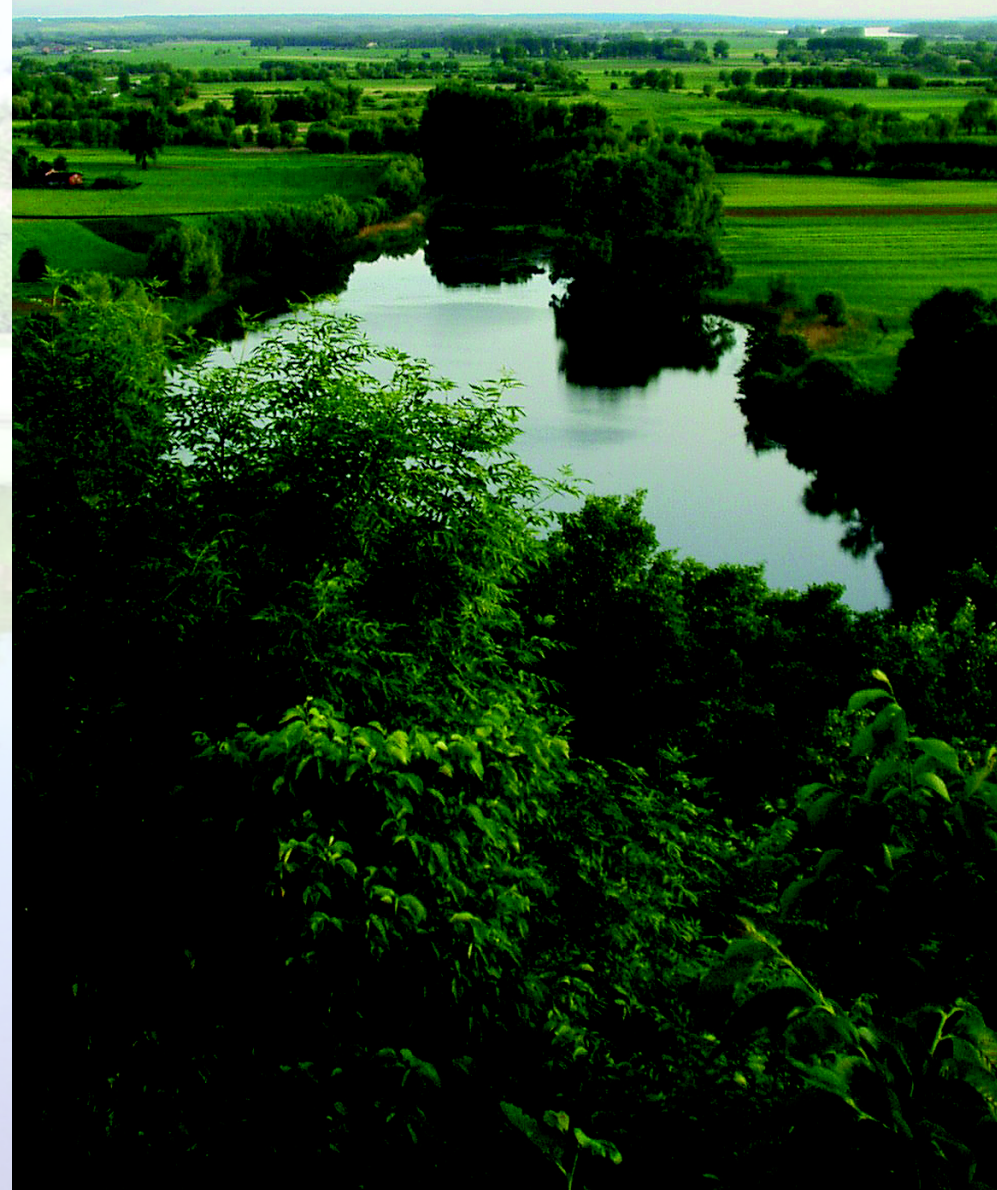
Istotnym elementem podnoszącym atrakcyjność obszaru LGD jest bliskie sąsiedztwo znanych ośrodków miejskich o olbrzymim znaczeniu kulturowo-historycznym. Na szczególną uwagę zasługują: Toruń, Chełmno, Grudziądz, Chełmża oraz Świecie.

Cechą wspólną terenów obszaru LGD jest infrastruktura społeczna. Na plus należy zaliczyć bardzo dobry stan szkół na całym terenie. Podobnie wygląda infrastruktura sportu i rekreacji. Na całym obszarze LGD prężna jest działalność kulturalna, którą inicjują biblioteki, szkoły, OSP, świetlice wiejskie oraz GOK. Aktywne są organizacje pozarządowe, które stają się często motorem rozwoju miejscowości, w których działają.

Lokalna Grupa Działania „Vistula – Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję” wskazuje na ważny element, jakim jest wykorzystanie zasobów naturalnych i kulturowych do poprawy jakości życia na obszarach wiejskich. Szansą na

rozwój przedsiębiorczości wiejskiej na obszarze LGD jest właśnie pełne wykorzystanie potencjału i zasobów oraz tworzenie na ich bazie nowych form działalności pozarolniczej (np. gospodarstwa agroturystyczne, usługi turystyczne, gastronomia, rzemiosło itp.)⁷.

⁷ Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich, Stowarzyszenie LGD Vistula – Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję, Stolno, kwiecień 2006.

PRZYKŁADY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI WIEJSKIEJ Z OBSZARU LGD „VISTULA – TERRA CULMENSIS – ROZWÓJ PRZEZ TRADYCJĘ”

4

Zakład Usługowo-Handlowy „MALBUD”
Marek Szpręgiewski
ul. Chełmińska 48 c, 86-230 Lisewo,
tel. 056 676 86 40, e-mail: zuhmalbud1@wp.pl

Krótki opis prowadzonej działalności pozarolniczej:

Działalność firmy polega na świadczeniu usług remontowo-wykończeniowych, usług szklarskich oraz działalności handlowej: sprzedaży farb, lakierów, szkła, materiałów budowlanych, narzędzi, artykułów wykończenia mieszkań.

Od kiedy jest prowadzona działalność pozarolnicza?

Działalność prowadzona jest od 1951 r.

Krótką historią: jak to się zaczęło?

Istniejący obecnie Zakład Usługowo-Handlowy „MALBUD” został założony w 1951 r. przez Władysława Szpręgiewskiego, który jako rzemieślnik wstąpił do Cechu Rzemiosł Różnych w Chełmnie. Jest to firma rodzinna. Przez 38 lat od momentu jego założenia zakład funkcjonował pod nazwą Zakład Malarski. Pierwszy zapis znajduje się w Rejestrze Zakładów Rzemieślniczych Powiatu Chełmińskiego. W marcu 1987 roku działalność w firmie rozpoczął obecny właściciel Marek Szpręgiewski. W 1996 roku firma przekształca się i przyjmuje nazwę Zakład Usługowo-Handlowy „MALBUD”. Działalność zostaje poszerzona o usługi szklarskie, handel materiałami budowlanymi i farbami, którymi zajmuje się żona Barbara. Firma zatrudnia pracowników.

W swojej historii ponad 50 uczniów wykształciła w zawodzie malarz-tapeciarz.

Jakie produkty lub usługi oferuje firma?

Firma oferuje nowoczesne techniki dekoracji wnętrz, malowanie dekoracyjne, tapety natryskowe, tapety z włókna szklanego, malowanie dużych powierzchni agregatem natryskowym do 250 barów, szpachlowanie dużych powierzchni mechanicznie agregatem GRACO (USA), tynki dekoracyjne.

Firma prowadzi działalność handlową i ma w swym asortymencie: artykuły malarskie, narzędzia, tapety, szkło budowlane, materiały budowlane.

Do kogo skierowana jest oferta firmy?

Oferta skierowana jest do odbiorców indywidualnych, zakładów pracy, instytucji, szkół, przedszkoli, służby zdrowia itp.

Zasięg geograficzny działalności:

Zasięg działalności usługowej – obszar całego kraju.

Dodatkowa informacja o prowadzonej działalności:

Przez cały okres prowadzenia działalności właściciel podnosi kwalifikacje, biorąc udział w różnego typu szkoleniach, pokazach itp. Firma posiada Złoty Certyfikat „Malowanie wnętrz i techniki dekoracyjne” wydany przez Akademię Technik Malarskich we Wrocławiu w 2004 r. Firma została przeszkolona w zakresie wykonywania robót dociepleniowych systemami Atlas Stoper i Atlas Roker przez Wytwórnię Klejów i Zapraw Budowlanych „Atlas” SC.

Czy korzystano z zewnętrznego wsparcia finansowego?

Aby sfinansować zakup sprzętu, firma skorzystała z kredytu udzielonego przez Fundusz Mikro wspierający małe i średnie przedsiębiorstwa.

Największe problemy w prowadzeniu działalności:

Największe problemy w prowadzeniu działalności gospodarczej to wysokie koszty prowadzenia działalności (ZUS, podatki itp.) Innym problemem uciążliwym się w ostatnim okresie czasu jest brak dobrych fachowców w branży spowodowany wyjazdami za granicę w poszukiwaniu lepszych zarobków oraz brak młodych ludzi pragnących uczyć się zawodu (szkolnictwo zawodowe).

Ocena obecnej sytuacji lub plany na przyszłość:

Plany firmy na przyszłość to poszerzenie działalności handlowej, zwiększenie zatrudnienia i zwiększenie oferty usług.

Orientacyjna skala prowadzonej działalności:

Firma zatrudnia 9 pracowników.

Czy poszukuje się partnerów gospodarczych?

Zakład Usług Handlowych „MALBUD” przy dużych budowach współpracuje jako podwykonawca z innymi firmami branży budowlanej.

Zakład Mięsy „RITTER”
Kazimierz Ritter
86-230 Lisewo,
ul. Wybudowanie Wąbrzeskie 20
tel. 056 676 86 65, fax 056 676 77 30
e-mail: sprzedaz@ritter.com.pl,
marketing@ritter.com.pl
www.ritter.com.pl

Krótki opis prowadzonej działalności pozarolniczej:

Zakład Mięsy „RITTER” jest producentem szerokiej gamy wyrobów wytwarzanych według staropolskich receptur. Misją firmy jest dbałość o wysoką jakość wytwarzanych produktów posiadających tradycyjny polski smak.

Od kiedy jest prowadzona działalność pozarolnicza?

Działalność prowadzona jest od 1988 roku.

Krótką historią: jak to się zaczęło?

W czasach rodzącej się nowej sytuacji polityczno-gospodarczej w naszym kraju właściciel Zakładu Mięsnego „RITTER” postanowił zrealizować swoje marzenia i stworzyć rodzinną firmę produkującą wysokiej jakości wyroby. Gwarantem sukcesu ma być odpowiednio dobrana załoga, wysokiej jakości technologie i sprzęt do produkcji oraz „rozsądna polityka handlowa”.

Jakie produkty lub usługi oferuje firma?

Zakład Mięsy „RITTER” posiada w swojej ofercie: szeroką gamę wędlin, wędzonek, mięso świeże (wieprzowe i wołowe).

Do kogo skierowana jest oferta firmy?

Oferta firmy skierowana jest do klientów hurtowych i detalicznych poszukujących wysokiej jakości wyrobów o niepowtarzalnym smaku.

Zasięg geograficzny działalności:

Wyroby Zakładu Mięsnego „RITTER” są znane konsumentom całego kraju.

Dodatkowa informacja o prowadzonej działalności:

Wejście Polski do Unii Europejskiej ułatwiło współpracę z odbiorcami z krajów Unii i otworzyło nowe rynki zbytu. Zakład Mięsy „RITTER” posiada wdrożony system kontroli jakości HACCP.

Ocena obecnej sytuacji lub plany na przyszłość:

Zakład Mięsy „RITTER” posiada bogate plany na przyszłość, wśród których na czołowe miejsca wysuwają się wdrożenie ISO i dokończenie inwestycji polegających na rozbudowie zakładu.

Orientacyjna skala prowadzonej działalności:

Zakład zatrudnia około 120 pracowników.

Ogólny opis gospodarstwa rolnego, jeżeli przedsiębiorca je nadal prowadzi:

Gospodarstwo rolne ukierunkowane jest na produkcję roślinną, w której dominującą rolę odgrywa uprawa buraka cukrowego, rzepaku i pszenicy.

Czy prowadzący działalność poszukuje partnerów gospodarczych?

Zakład Mięsy „RITTER” poszukuje podmiotów gospodarczych chętnych do współpracy.

Tartak Drzewny
Piotr Trzpił
Klamry 56; 86-200 Chełmno
tel. 056 686 22 61

Krótki opis prowadzonej działalności pozarolniczej:

Obróbka drewna. Suszenie drewna. Sprzedaż drewna po obróbce.

Od kiedy jest prowadzona działalność pozarolnicza?

Działalność prowadzona jest od kwietnia 1994 roku

Krótką historią: jak to się zaczęło?

Wcześniej ojciec świadczył na bardzo małą skalę usługi tartaczne. Pan Piotr Trzpił pomagał mu w tym. Sam jednak najpierw zaczął własny biznes w zakresie świadczenia usług leśnych. Jednak w tej dziedzinie nie szło mu najlepiej. Dodatkowo zawsze ciągnęło go do obróbki drewna. Dlatego zamknął działalność związaną z usługami leśnymi i w 1994 roku otworzył niewielki tartak. Jak sam mówi, biznes prawdopodobnie przejmie jeden z synów, który podobnie jak on garnie się do drewna.

Jakie produkty lub usługi oferuje firma?

Podstawowym wyrobem jest więźba dachowa. Ponadto tartak wytwarza drewno dla zakładów stolarskich. W niewielkim zakresie wytwarza meble ogrodowe. Wykonuje także wszystkie standardowe zamówienia klientów indywidualnych związanych z obróbką drewna.

Do kogo skierowana jest oferta firmy?

Oferta skierowana jest przede wszystkim do klientów indywidualnych oraz zakładów stolarskich.

Zasięg geograficzny działalności:

Teren województwa kujawsko-pomorskiego.

Czy na początku korzystano z zewnętrznego wsparcia finansowego?

W momencie, kiedy zakład powstawał, nie było większych możliwości uzyskania dotacji, grantów na działalność. Dlatego poza kredytami zakład nie uzyskał innego wsparcia. Obecnie nie ma takiej potrzeby.

Największe problemy w prowadzeniu działalności:

Trudności w zakupie drewna. Wysokie koszty zatrudnienia pracowników.

Ocena obecnej sytuacji lub plany na przyszłość:

Obecna sytuacja jest bardzo dobra. Nie brakuje klientów. Zakład ma dobrych pracowników. Firma nie zamierza rozszerzać zakresu działalności.

Orientacyjna skala prowadzonej działalności:

Zakład zatrudnia obecnie na stałe 2 osoby. Poza tym dodatkowo zatrudniani są pracownicy w sezonie.

Ogólny opis gospodarstwa rolnego, jeżeli przedsiębiorca je nadal prowadzi:

Piotr Trzpił nie prowadzi już gospodarstwa rolnego. Grunty częściowo dzierżawi. Część przekazał nawet pod boisko piłkarskie dla klubu piłkarskiego. Gospodarstwo prowadził do 1998 roku. Specjalizowało się ono w hodowli krów mlecznych.

Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „STAN-TRANS”

Stanisław Kamionka

86-212 Stolno

tel./fax 056 686 51 58

Krótki opis prowadzonej działalności pozarolniczej:

PHU STAN-TRANS zajmuje się transportem krajowym i międzynarodowym. Posiada 3 samochody ciężarowe o ładowności 24 ton.

Od kiedy jest prowadzona działalność pozarolnicza?

Działalność prowadzona jest od grudnia 1993 roku.

Krótką historią: jak to się zaczęło?

Właściciel jako młody człowiek fascynował się samochodami ciężarowymi i jego marzeniem było kierowanie takimi pojazdami. Więc z czasem zakupił samochód ciężarowy, na bazie którego w późniejszym okresie rozwinął działalność gospodarczą.

Jakie produkty lub usługi oferuje firma?

Transport towarów na terenie kraju i całej Europy.

Do kogo skierowana jest oferta firmy?

Oferta firmy skierowana jest do zakładów produkcyjnych oraz do firm handlujących różnymi towarami.

Zasięg geograficzny działalności: Europa.

Dodatkowa informacja o prowadzonej działalności:

Wejście Polski do Unii Europejskiej ułatwiło przemieszczanie się po krajach Europy. PHU STAN-TRANS posiada certyfikat kompetencji zawodowych.

Największe problemy w prowadzeniu działalności:

Bardzo zła nawierzchnia dróg na terenie kraju, wysoka cena paliw oraz wysoki kurs euro.

Ocena obecnej sytuacji lub plany na przyszłość:

PHU STAN-TRANS posiada bogate plany na przyszłość, wśród których na czołowe miejsca wysuwa się chęć zwiększenia taboru.

Ogólny opis gospodarstwa rolnego, jeżeli przedsiębiorca je nadal prowadzi:

Gospodarstwo rolne ukierunkowane na produkcję roślinną.

PPHU Eksport-Import

Walenty Puławski

86-212 Stolno, Paparzyn 4

tel./ fax 056 686 56 08

e-mail: pulawski@and.pl, www.pulawski.and.pl

Krótki opis – na czym polega prowadzona działalność pozarolnicza?

PPHU Eksport-Import zajmuje się sprzedażą używanych ciągników i maszyn rolniczych z importu oraz sprzedażą nowych maszyn rolniczych.

Od kiedy prowadzona jest pozarolnicza działalność gospodarcza?

Działalność prowadzona jest od 1993 roku.

Skąd wziął się pomysł lub krótka historia: jak to się zaczęło?

W związku z tym, iż właściciel ukończył technikum samochodowe, interesowała go mechanizacja. Po ukończeniu szkoły wyjechał za granicę do pracy, gdzie nawiązał dużo kontaktów z duńskimi rolnikami. Te doświadczenia spowodowały, iż rozpoczął działalność handlową na bazie nawiązanych kontaktów.

Jakie produkty lub usługi oferuje firma?

PPHU Eksport-Import oferuje używane i nowe maszyny rolnicze.

Do kogo skierowana jest oferta firmy?

Oferta firmy skierowana jest głównie do rolników.

Zasięg geograficzny działalności:

Działalność prowadzona jest na terenie Polski oraz Danii.

Dodatkowa informacja o prowadzonej działalności:

Wejście Polski do Unii Europejskiej spowodowało, iż zwiększyła się liczba klientów.

Ogólny opis gospodarstwa rolnego, jeżeli przedsiębiorca je nadal prowadzi:

Gospodarstwo rolne ukierunkowane jest na produkcję roślinną.

Przedsiębiorstwo Rolno- Spożywcze
Lech Rutkowski
Kałdus 16, 86-200 Chełmno
tel. 056 676 09 20-21,
fax 056 676 08 48
e-mail: prs.rutkowski@wp.pl

Krótki opis – na czym polega prowadzona działalność pozarolnicza?

Działalność polega na skupie towarów rolnych oraz świadczeniu usług: przechowywanie zbóż, suszenie, czyszczenie towarów. Obrót materiałem siewnym.

Od kiedy prowadzona jest pozarolnicza działalność gospodarcza?

Działalność prowadzona jest od 1991 roku.

Skąd wziął się pomysł lub krótka historia: jak to się zaczęło?

„Z głów”. Sytuacja w rolnictwie nie była najlepsza. Pomimo posiadania dużego gospodarstwa rolnego nie widzieliśmy większych szans na rozwój. Dlatego widząc w tej dziedzinie lukę na rynku, postanowiliśmy otworzyć tego typu biznes.

Jakie produkty lub usługi oferuje firma?

Skup, przechowywanie, czyszczenie produktów rolnych. Obrót materiałem siewnym.

Do kogo skierowana jest oferta firmy?

Do rolników indywidualnych, współpraca z Agencją Rynku Rolnego i spółkami z branży.

Zasięg geograficzny działalności:

Cały kraj + kraje UE.

Dodatkowa informacja o prowadzonej działalności:

Firma stosuje system HACCP. Wejście do UE zmieniło zasady skupu interwencyjnego zbóż na korzyść firmy. Rynek stał się trochę bardziej przewidywalny.

Czy na początku korzystano z zewnętrznego wsparcia finansowego?

Z kredytów preferencyjnych.

Największe problemy w prowadzeniu działalności:

Brak stabilności na rynku; koszty zatrudnienia pracowników.

Ocena obecnej sytuacji lub plany na przyszłość:

Sytuacja firmy jest dobra. Właściciele mają plany rozwoju firmy na przyszłość.

Orientacyjna skala prowadzonej działalności:

Przedsiębiorstwo jest średniej wielkości. Skup zboża wynosi ok. 40 tys. ton rocznie.

Ogólny opis gospodarstwa rolnego, jeżeli przedsiębiorca je nadal prowadzi:

Gospodarstwo rolne – produkcja zbóż: kukurydzy na ziarno, rzepak. Powierzchnia ok. 300 ha.

Czy prowadzący działalność poszukuje partnerów gospodarczych?

Tak. Poszukuje firm, którym mógłby sprzedawać swoje usługi.

RANCHO – Miasteczko Westernowe

Linarczyk 18

tel. 056 46 523 49, tel. kom. 601 660 534

karoi22@tlen.pl

www.rancho.tfirma.pl

Krótki opis – na czym polega prowadzona działalność pozarolnicza?

Działalność turystyczna, gastronomiczna. Prowadzone miasteczko westernowe: popisy jazdy kaskaderskiej i dżigitowej, skoki koni przez ogień, latający dokard, tresura koni, jazda w stylu western, wioska indiańska, pełne humoru niepowtarzalne scenki z życia kowboi, pełna niepowtarzalnego smaku kowbojska kuchnia, bryczki, paintball, kolejka westernowa.

Od kiedy prowadzona jest pozarolnicza działalność gospodarcza?

Działalność prowadzona jest od 1997 roku

Skąd wziął się pomysł lub krótka historia: jak to się zaczęło?

Fascynacja Dzikim Zachodem zaszczepiona przez rodzinę. Wychowanie zawsze wśród koni, które były w gospodarstwie.

Jakie produkty lub usługi oferuje firma?

Organizowanie imprez dla dzieci: zwiedzanie ZOO, bezpośredni kontakt ze zwierzętami, lekcja przyrody na żywo; zwiedzanie ZOO odbywa się zadaszoną kolejką westernową, wyjazd tramwajem konnym poza teren miasteczka westernowego, jazda konna - w razie potrzeby odbywa się na krytej ujeżdżalni, organizowanie imprez dla dorosłych: program obfitujący w przygody i sceny z życia miasteczka na Dzikim Zachodzie.

Do kogo skierowana jest oferta firmy?

Do wszystkich mieszkańców gminy i miasta Grudziądza oraz turystów krajowych i zagranicznych.

Zasięg geograficzny działalności:

Cały kraj i Europa.

Największe problemy w prowadzeniu działalności:

Uzależnienie prowadzonej działalności od warunków atmosferycznych, brak środków finansowych w polskim społeczeństwie.

Ocena obecnej sytuacji lub plany na przyszłość:

Dalsza rozbudowa miasteczka oraz poszerzenie działalności o działalność agroturystyczną (budowa domków dla turystów). Największy i najładniejszy obiekt tego typu w Polsce i nie tylko. Na dowód tego kilka danych: łączna długość budynków w naszym miasteczku - 450 metrów, 150

metrów balkonów połączonych razem tak, że można jedną stronę ulicy obejść, będąc na wysokości pierwszego piętra. Największe Western Show w Polsce, bierze w nim udział 20 osób i 10 koni. Jako pierwszy w Polsce budowany amfiteatr, w którym będą w przyszłości odbywały się pokazy. Pomieści on ponad 1000 osób. Na naszą korzyść przemawia fakt, że to już 10 lat, odkąd jesteśmy kowbojami.

„ROL-BUD”

Bożena Wietrzykowska

Pieńki Królewskie 18

tel./ fax 056 468 26 82

Krótki opis – na czym polega prowadzona działalność pozarolnicza?

Działalność handlowa w zakresie środków ochrony roślin, nawozów i opału. Sprzedaż detaliczna i hurtowa.

Od kiedy prowadzona jest pozarolnicza działalność gospodarcza?

Działalność prowadzona jest od 1996 roku.

Skąd wziął się pomysł lub krótka historia: jak to się zaczęło?

Brak opłacalności w działalności ogrodniczej, wysokie koszty produkcji - m.in. to wpłynęło na decyzję o podjęciu działalności, a także fakt, że w okolicy brakuje tego typu firmy handlowej, która zaspokajałaby potrzeby okolicznych rolników.

Jakie produkty lub usługi oferuje firma?

Sprzedaż nawozów, folii ogrodniczej, środków ochrony roślin, sprzętu ogrodniczego, opału.

Do kogo skierowana jest oferta firmy?

Do rolników i ogrodników z bliższych i dalszych okolic.

Zasięg geograficzny działalności:

Okolice miasta Grudziądza oraz wszystkie pobliskie gminy: Stolno, Chełmno, Grudziądz, Rogóźno, Gruta, Radzyń Chełmiński.

Dodatkowa informacja o prowadzonej działalności:

Firma posiada wszelkie certyfikaty dotyczące sprzedawanych produktów.

Największe problemy w prowadzeniu działalności:

Brak środków finansowych w polskim społeczeństwie, co wpływa na zmniejszoną sprzedaż, a także zmniejszająca się liczba rolników.

Ocena obecnej sytuacji lub plany na przyszłość:

Trudności związane z transportem do klienta z uwagi na obowiązujące przepisy dotyczące uzyskania koncesji na prowadzenie transportu ciężarowego.

Czy prowadzący działalność poszukuje partnerów gospodarczych?

Tak. Istnieje potrzeba zwiększania ilości partnerów oraz poszerzania asortymentu w prowadzeniu działalności.

INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI WIEJSKIEJ

5

NAZWA INSTYTUCJI

Polska Agencja Rozwoju
Przedsiębiorczości
ul. Pańska 81/83, 00-834 Warszawa
tel. 022 432 80 80
fax 022 432 86 20, 432 84 04
e-mail: biuro@parp.gov.pl
www.parp.gov.pl

Punkty Doradztwa Unijnego
Spółdzielcza Grupa Bankowa
ul. Mielżyńskiego 22
61-725 Poznań
e-mail: office@gbw.com.pl
www.sgb.pl

Fundacja Wspomaganie Wsi
ul. Bellottiego 1, 01-022 Warszawa
tel. 022 636 25 70-75,
fax 022 636 62 70,
e-mail: fww@fww.org.pl
www.fww.org.pl

Forum Aktywizacji
Obszarów Wiejskich
ul. Górnośląska 4a, 00-444 Warszawa
tel. 022 45 09 974, 022 45 09 850
e-mail: faow-sekretariat@cofund.org.pl
www.faow.org.pl

DZIAŁANIA

Celem działania Agencji jest realizacja programów rozwoju gospodarki, zwłaszcza w zakresie wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, eksportu, rozwoju regionalnego, wykorzystania nowych technik i technologii, tworzenia nowych miejsc pracy itp. Zadania te realizują instytucje skupione w rejestrze Krajowy System Usług (<http://ksu.parp.gov.pl/>) oraz Regionalne Instytucje Finansujące (<http://www.parp.gov.pl/rif.php>).

Podstawowym zadaniem systemu jest ułatwienie zarządzania relacjami z klientem przez konsultantów Punktów Doradztwa Unijnego (PDU) w bankach Spółdzielczej Grupy Bankowej (SGB). PDU mają na celu udzielanie informacji na temat funduszy unijnych i doradztwo w zakresie możliwości ich wykorzystania przez potencjalnych beneficjentów – rolników, rybaków, przedsiębiorców i jst.

Misją Fundacji jest wspieranie inicjatyw gospodarczych, społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi i małych miast oraz inicjatyw związanych z poprawą infrastruktury technicznej obszarów wiejskich. Fundacja wspiera również rozwój niekonwencjonalnych źródeł energii.

FAOW to pierwsze ogólnopolskie porozumienie organizacji działających na rzecz wsi. Organizacje uczestniczące w FAOW współdziałają na rzecz lepszego funkcjonowania polskiej wsi w ramach UE poprzez aktywizowanie społeczności wiejskich i zwiększanie ich udziału w procesie przemian na wsi, a także promowanie zrównoważonego rozwoju terenów wiejskich.

INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI WIEJSKIEJ

Fundacja Programów Pomocy dla
Rolnictwa FAPA
ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
tel. 022 623 15 15, fax 022 623 19 09
e-mail: fapa@fapa.com.pl
www.fapa.com.pl

Fundacja na Rzecz Rozwoju
Polskiego Rolnictwa (FDPA)
ul. Marymoncka 32b m 19
01-869 Warszawa
tel. 022 864 03 90, 834 20 02
fax 022 864 03 61
e-mail: fdpa@fdpa.org.pl
www.fdpa.org.pl

Ośrodek Promowania i Wspierania
Przedsiębiorczości Rolnej w Sandomierzu
pl. ks. J. Poniatowskiego 2
27-600 Sandomierz
tel. 015 833 34 00, fax 015 833 34 60
e-mail: fundacja@opiwpr.org.pl
www.opiwpr.org.pl

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa
Al. Jana Pawła II 70, 00-175 Warszawa
tel. 0800 38 00 84 fax 022 318 53 30
e-mail: info@arimr.gov.pl
www.arimr.gov.pl

Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej
ul. Miedziana 3A, 00-814 Warszawa
tel. 022 639 87 63 fax 022 620 90 93
e-mail: efrwp@efrwp.com.pl
www.efrwp.com.pl

Agrolinia Fundacja Fundusz Współpracy
Biuro Programów Wiejskich
ul. Górnośląska 4a, 00-444 Warszawa
e-mail: agro2000@cofund.org.pl
www.agro-info.org.pl

FAPA w imieniu Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi zajmuje się administrowaniem środkami pomocy zagranicznej kierowanej do rolnictwa i sektorów z nim związanych (m.in. wsparcie merytoryczne we wdrażaniu Programu Leader w Polsce). Działalność Fundacji polega m.in. na: wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich, przygotowaniu polskiego rolnictwa do funkcjonowania w UE.

Fundacja wspiera mikro, małych i średnich przedsiębiorców, zarówno tych, którzy prowadzą działalność od dłuższego czasu, jak i też bez doświadczenia w tym zakresie. Wspiera także osoby, które dopiero planują założenie własnej firmy. Oferuje im szkolenia, doradztwo oraz wsparcie finansowe.

Misją Fundacji jest działanie na rzecz rozwoju lokalnych społeczności w Polsce. Fundacja zajmuje się również świadczeniem usług szkoleniowych, doradczych, informacyjnych i finansowych.

Celem ARiMR jest wspieranie działań służących rozwojowi rolnictwa i obszarów wiejskich. Agencja zajmuje się wdrażaniem instrumentów współfinansowanych z budżetu UE oraz udziela pomocy ze środków krajowych. (działania w ramach realizacji PROW, płatności bezpośrednie, inne).

Cele działalności fundacji obejmują rozwój infrastruktury technicznej i społecznej obszarów wiejskich oraz rozwój szeroko rozumianej pozarolniczej małej i średniej przedsiębiorczości na terenach wiejskich.

Program realizowany przez Fundację Fundusz Współpracy Biuro Programów Wiejskich. Ma za zadanie wspierać przygotowania wiejskich społeczności lokalnych do funkcjonowania w warunkach integracji UE. Działania realizowane są m.in. poprzez linię kredytową na inwestycje w sektorze rolno-spożywczym, przygotowanie społeczności wiejskich do działań typu Leader.

SPIS TREŚCI

Wstęp..... 3

1. Pozarolnicza działalność gospodarcza na wsi4

2. Jak założyć i prowadzić własną firmę 9

3. Potencjał i zasoby obszaru Lokalnej Grupy Działania „Vistula – Terra Culmensis
– Rozwój przez Tradycję” jako podstawy rozwoju gospodarczego.....17

4. Przykłady przedsiębiorczości wiejskiej z obszaru LGD „Vistula – Terra
Culmensis – Rozwój przez Tradycję”20

5. Instytucje wspierające rozwój przedsiębiorczości wiejskiej w Polsce30

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Vistula - Terra Culmensis- - Rozwój przez Tradycję” z siedzibą w Stolnie

86-212 Stolno

tel. (056) 677-09-07; (056) 677-09-04; (056) 677-09-00

fax. (056) 677-09-06

www.lgdvistula.org

e-mail: sekretariat@lgdvistula.org

